

Sygn. akt III AUz 35/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie – Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka(spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Romana Mrotek

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy W. K.

przy udziale (...) S. A. w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek zażalenia ubezpieczonego W. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt VI U 450/15

postanawia:

1. oddalić zażalenie,
2. zasądzić od ubezpieczonego W. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sygn. akt: III AUz 35/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił odwołanie ubezpieczonego W. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lipca 2014 r. oraz zasądził od skarżącego na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że decyzją z dnia 25 lipca 2014 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie W. K. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) S.A. w S. wynosi od stycznia 2014 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie wypadkowe 1.680 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że W.

K. od dnia 7 maja 2013 r. był zatrudniony u płatnika na stanowisku ds. administracyjno-biurowych w nielimitowanym, zadaniowym czasie pracy w wymiarze ¼ etatu za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 400,00 zł brutto. Od grudnia 2013 r., zgodnie z podpisanym aneksem zwiększono W. K. wymiar czasu pracy do pełnego etatu, jak również zwiększono wynagrodzenie do kwoty 10.000 zł brutto. Pozostałe warunki zatrudnienia pozostały bez zmian. Od dnia 1 stycznia 2014 r. ubezpieczony stał się niezdolny do pracy, wypłacono mu wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy płatne ze środków pracodawcy za okres od 1 stycznia 2014 r. do 14 stycznia 2014 r., a od 15 stycznia 2014 r. zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego. Zdaniem organu rentowego z okoliczności sprawy wynika, że wynagrodzenie ubezpieczonego wzrosło kilkukrotnie, a do zmiany warunków zatrudnienia doszło na miesiąc przed chorobą. Organ rentowy wskazał, że płatnik nie wykazał, że doszło do znaczącej zmiany obowiązków ubezpieczonego co pozwala przypuszczać, że zmiana warunków umowy miała na celu wyłącznie uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Dodatkowo organ rentowy zauważył, że w okresie nieobecności ubezpieczonego na jego miejsce nie została zatrudniona nowa osoba, powierzone obowiązki przejął dyrektor M. J., co zdaniem organu rentowego prowadzi do konkluzji, że ilość pracy wykonywanej w ramach zwiększonego wymiaru pracy ubezpieczonego nie była tak duża, aby wymagała zatrudnienia pracownika w pełnym wymiarze czasu pracy ze znacznie zwiększonym wynagrodzeniem. Wskazane przez organ rentowy okoliczności prowadzą do wniosku, że zawarcie między stronami w dniu 29 listopada 2013 r. aneksu do umowy o pracę podwyższające znacznie wynagrodzenie ubezpieczonego miało na celu uzyskanie przez niego jedynie wysokiego świadczenia z ubezpieczenia chorobowego.

Z decyzją tą nie zgodził się płatnik (...) SA

w S., wnosząc odwołanie. Odwołujący domagał się zmiany decyzji

i ustalenia, że podstawę wymiaru składek stanowi kwota wynagrodzenia zasadniczego ustalona w aneksie w wysokości 10.000 zł. Zdaniem odwołującej organ rentowy nie przedstawił żadnego dowodu mającego wskazywać, że aneks do umowy o pracę został zawarty dla pozorów lub z chęci obejścia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych bądź zasad współżycia społecznego. Odwołująca się spółka podkreśliła, że ubezpieczony jest osobą o wysokich kwalifikacjach zawodowych, był pracownikiem służb dyplomatycznych, posiada kontakty w Serbii.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na argumenty podniesione w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie i zasądził od skarżącego (...) SA w S. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, iż zmiana wysokości wynagrodzenia

i podwyższenie go do kwoty 10.000 zł wskazuje na to, że zamiarem stron było uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a takie zachowanie jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego nie może korzystać z ochrony. Sąd Okręgowy uznał, iż organ rentowy słusznie stwierdził potrzebę uznania wynagrodzenia ustalonego w aneksie z dnia 29 listopada 2013 r. jako rażąco wysokiego.

Wyrok powyższy zaskarżył płatnik, zaskarżając go w całości, w następstwie czego Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r., w sprawie III AUa 796/15 oddalił apelację.

Odwołaniem z dnia 21 sierpnia 2014 r. W. K. zaskarżył decyzję organu rentowego z dnia 25 lipca 2014 r. stwierdzającą, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie W. K. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) SA w S. wynosi od stycznia 2014 r. na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie wypadkowe 1.680 zł. Ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji organu rentowego poprzez ustalenie, iż podstawa wymiaru składek na okres od stycznia 2014 r. wynosi 10.000 zł.

Sąd I instancji zważył, że zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została prawomocnie osądzona. Zakres powagi rzeczy osądzonej reguluje przepis art. 366 k.p.c. stanowiący, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia,

a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Natomiast w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. określone zostały skutki tzw. negatywnych przesłanek procesowych, między innymi stanu powagi rzeczy osądzonej. Przepis ten zabrania ponownego sądzenia sprawy prawomocnie zakończonej.

Rozstrzygnięcie o kontynuacji procesu lub odrzuceniu pozwu wymaga ustaleń dwóch stanów: podstawy sporu i przedmiotu prawomocnego rozstrzygnięcia oraz przedmiotu żądania (roszczenia), zgłoszonego przez powoda w pozwie wszczynającym postępowanie w drugiej sprawie.

Jeżeli między tymi samymi stronami zachodzi tożsamość określonych wyżej okoliczności, następuje ustalenie kolejnego stanu prawoprosesowego, określanego mianem powagi rzeczy osądzonej i jego subsumcja, ze skutkiem określonym w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Tożsamość roszczenia zachodzi zatem wówczas, gdy identyczny jest nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1971 r. II CZ 59/71, Lex nr 1280). Dla tożsamości orzeczeń potrzeba tożsamości podstawy faktycznej i prawnej, czyli normy prawnej roszczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1967 r. I CR 570/66, Lex nr 4607, postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 29 stycznia 1997 r., I CKU 65/96, Lex nr 29569).

Do uznania, że sprawa została prawomocnie osądzona, a więc, że istnieją podstawy do odrzucenia nowego pozwu (art. 199 § 1 i art. 363 k.p.c.), nie wystarcza samo stwierdzenie, że w obydwu sprawach chodzi o to samo roszczenie i że identyczne są strony obydwu procesów; mimo bowiem identyczności stron

i dochodzonego roszczenia stan rzeczy osądzonej nie występuje, jeżeli uległy zmianie okoliczności, których istnienie było przyczyną oddalenia pierwszego powództwa,

a więc jeżeli roszczenie stało się w świetle nowego stanu faktycznego uzasadnione, (wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 18 kwietnia 1980 r., IV CR 85/80, Lex nr 2516). Identyczność roszczeń zachodzi wówczas, gdy żądanie zawarte

w poszczególnych pozwach i ich podstawie to jest okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie są te same (postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 9 stycznia 1974 r., I CZ 144/73, Lex nr 7375).

Reasumując, Sąd orzekający wskazał, że z powagą rzeczy osądzonej mamy do czynienia, gdy spełnione są łącznie trzy przesłanki: tożsamość stron, tożsamość roszczenia (przedmiotu i podstawy sporu) oraz brak nowych okoliczności faktycznych.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie zachodzi negatywna przesłanka procesowa określona w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., obligująca sąd do odrzucenia odwołania z uwagi na res iudicata (powagę rzeczy osądzonej). Przedmiotowa sprawa została już bowiem prawomocnie rozpatrzona przez sąd.

Sąd I instancji wskazał, że stronami postępowania w sprawie VI U 1548/14 oraz w sprawie VI U 450/15 są Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w S. (jako organ wydający skarżącą decyzję), (...) S.A. w S. (płatnik składek) oraz W. K. (ubezpieczony). Zdaniem Sądu orzekającego w niniejszej sprawie niewątpliwie występuje tożsamość stron procesowych.

Okolicznością sporną w sprawie VI U 1548/14 toczącej się na skutek odwołania od decyzji z dnia 25 lipca 2014 r., była kwestia, czy w sprawie zaszyły przesłanki do ustalenia, iż W. K. powinien być objęty ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek wynoszącą 10.000 brutto od grudnia 2013 r., czy też jak chciał tego organ rentowy, podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do wysokości wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu przed zmianą warunków pracy i płacy.

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2015 r., wydanym w sprawie VI U 1548/14, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie płatnika, uznając, iż podpisanie przez strony aneksu do umowy o pracę i ustalenie wynagrodzenia za pracę na kwotę 10.000 zł brutto miesięcznie, należy uznać za obejście prawa oraz działanie sprzeczne

z ustawą. Co istotne, wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w S. oddalił apelację płatnika, wskazując, iż intencją (...) S.A. w S. oraz W. K. było wielokrotne podwyższenie wynagrodzenia przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienia do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w celu uzyskania przez ubezpieczonego naliczonego od takiej podstawy świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Wskazując na powyższe, Sąd Apelacyjny uznał za Sądem Okręgowym, iż zasadne było przyjęcie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie wymieniona w decyzji ZUS jest właściwa.

Sąd Okręgowy zważył, że przedmiotem kontroli sądowej w sprawie z odwołania wniesionego przez W. K. jest ta sama decyzja organu rentowego z dnia 25 lipca 2014 r., która ponownie miałyby się stać przedmiotem kontroli sądowej (tożsamość przedmiotowa), co przy tożsamości podmiotowej stron (ten sam płatnik, ten sam ubezpieczony) niewątpliwie oznacza, iż w niniejszej sprawie zachodzi negatywna przesłanka procesowa określona w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., obligująca sąd do odrzucenia odwołania z uwagi na res iudicata (powagę rzeczy osądzonej). Przedmiotowa sprawa została już bowiem prawomocnie rozpatrzona przez sąd w przedstawionym trybie procesowym. W. K. kwestionuje wyłącznie okoliczności ustalone już prawomocnym wyrokiem sądu.

W tej sytuacji Sąd I instancji przyjął, że W. K. odwołał się od decyzji z dnia 25 lipca 2014 r., w sytuacji gdy kwestia prawidłowości rozstrzygnięcia organu rentowego, w zakresie obniżenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie W. K. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika (...) SA w S. z kwoty 10.000 zł brutto do kwoty 1.680,00 zł brutto, tj. do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2014 r., została już prawomocnie rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny w Szczecinie.

Sąd orzekający nadmienił, że wszczynające postępowanie sądowe odwołanie od decyzji organu rentowego pełni rolę pozwu. Sąd w pełni podzielił stanowisko wyrażone kilkakrotnie przez Sąd Najwyższy, iż w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, sąd powinien odwołanie odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. – także w sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 czerwca 1998 r.; II UKN 105/98; OSNAPiUS 1999/16 poz. 529 oraz postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 września 1998 r.; II UKN 373/98; OSNAPiUS 1999/21 poz. 702).

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., orzeczono jak w pkt. I sentencji. Orzeczenie zawarte w pkt. II oparto o treść przepisów art. 98 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002, nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie wywiódł ubezpieczony W. K., zaskarżając je w całości. Postanowieniu zarzucił:

1) nieważność postępowania poprzez naruszenie art. 138 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w zw. z art. 379 k.p.c. poprzez pominięcie uczestniczenia nadzorca sądowego w postępowaniu, ustanowionego w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu,

2) naruszenie art. 366 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

W uzasadnieniu ubezpieczony podniósł, że w przedmiotowej sprawie przedmiotem odwołania jest inna decyzja, niż ta będąca przedmiotem rozstrzygnięcia Sądów obydwu instancji. Wskazał, iż Sąd Okręgowy winien rozstrzygnąć merytorycznie kwestie odwołania, a nie był uprawniony do powołania się na kwestie formalne. Ponadto Sąd Okręgowy, pomimo wiedzy o statusie prawnym uczestnika, który uzasadniał uczestniczenie w postępowaniu nadzorca sądowego spółki, pominął tego współuczestnika koniecznego, co skutkuje nieważnością postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że przedmiotem rozstrzygnięcia w rozpoznanej już przez Sądy obu instancji sprawie VI U 1548/14 (w II instancji, III AUa 796/15) była bezspornie ta sama decyzja ZUS O/S. z dnia 25 lipca 2014 r., nr 152/2014.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dokonana przez Sąd Apelacyjny kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia doprowadziła do wniosku, że zapadłe rozstrzygnięcie Sądu I instancji odpowiada prawu. Sąd Okręgowy słusznie przyjął, że kwestia prawidłowości rozstrzygnięcia organu rentowego w zakresie obniżenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie W. K. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) SA w S. z kwoty 10.000 zł brutto do kwoty 1.680,00 zł brutto, tj. do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2014 r., została prawomocnie rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 10 czerwca 2015 r., sygn. akt VI U 1584/14 oraz następnie przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa 796/15. Między wskazanymi wyżej oraz sprawą VI U 450/15 zachodzi tożsamość stron, tożsamość roszczenia, nadto brak jest nowych okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie.

W odpowiedzi na zarzut skarżącego dotyczący pominięcia przez Sąd I instancji uczestniczenia w postępowaniu nadzorcy sądowego ustanowionego w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, Sąd Apelacyjny wskazuje, że z akt sprawy wynika, iż nadzorca sądowy spółki (...)J. K. został prawidłowo zawiadomiony o terminach rozpraw zaplanowanych na dzień 30 listopada 2016 r. oraz 14 grudnia 2016 r. (k. 115 i 139 akt sądowych). Zawiadomiony nie stawiał się na żadnym ze wskazanych terminów (k. 135 i 143 akt sądowych).

Wobec powyższego, słusznie Sąd Okręgowy odrzucił odwołanie ubezpieczonego W. K. w trybie art. 199 ust. 1 pkt. 2 k.p.c. przyjmując, że sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami została już prawomocnie osądzona i nie uległy zmianie żadne przesłanki. Innymi słowy, zachodziła res iudicata, bowiem ubezpieczony nie wskazywał na nowe dowody i nowe okoliczności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., przy zastosowaniu § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu złożenia zażalenia (czyli w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 r.) oraz wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej 8.320 zł (jako różnicy pomiędzy podstawą wymiaru składek zadeklarowaną przez płatnika – 10.000 zł, a tą, która obliczona została przez organ rentowy – 1.680 zł).